האם גלי החובבים ישתתקו בקרוב?

דורון טל 4X4XM

לכל חובב רדיו דעתן יש נקודת מבט משלו.

במשך 58 שנות חובבות רדיו (משנת 1963) למדתי כי מאז ומעולם היו חילוקי דעות בקרב חברי החובבים בנושאים שונים ומגוונים, בין אם זה קשור בהפעלה, טכנולוגיה, הישגים, או כל דבר אחר.

האינטרנט שהותר לשימוש ציבורי במהלך שנת 1994 חיבר במהירות מיליארדי אנשים ולכד גם את תשומת ליבם של רבים מחובבי הרדיו המושבעים, ששידרו קודם לכן רק על גלי החובבים. מספר החובבים הפעילים על הגלים במתכונת המסורתית הלך ופחת משנה לשנה. גם מספר החובבים החברים באגודת חובבי הרדיו בישראל הלך ופחת עם הזמן.

יחד עם זאת, לחובבות הרדיו נוסף מנעד רחב של תחומים טכנולוגיים, מדעיים וחברתיים, אלקטרוניקה, מחשבים, רשתות, פיסיקה, מבנה, הפעלה וכמובן פעילות חברתית.
בשנת 2005 בערך בשלו הטכנולוגיות הספרתיות ואפשרו בניית מקלטי ומשדרי SDR, שיש להם השפעה מכרעת על צביון הפעילות שלנו.

בניגוד לרואי השחורות אני מאמין כי דווקא הטכנולוגיות החדשות ובעיקר השילוב שלהן עשוי לקרב מחדש חובבים שפרשו מהתחביב ובעיקר לעניין את הדור הצעיר. על כל אלו תכננתי לכתוב בגיליונות הקרובים של הביטאון.

במסגרת המחקר שאני מבצע כעת צדה את עיני כתבה מיולי 2009 שפורסמה ע"י "האחת, רק האחת" בפוסט שהוסר מ"ישראבלוג" בשנת 2017. לפניכם הכתבה המקורית, מילה במילה:

אז מי הרג את חובבי הרדיו?

גילוי נאות: הייתי פעם חובבת רדיו. פעם מזמן, לפני הרבה שנים. את הרישיון שלי איבדתי לאחר שהפסקתי לשלם את האגרה למשרד התקשורת. אולי מישהו אחר קיבל את אות הקריאה שלי, מי יודע.

חובבות הרדיו הייתה חלק מרכזי ומשמעותי מהחיים שלי בשנות ה-90. חלק ניכר מהחברים והמכרים שלי היה שייך לקבוצת אנשים חנונית זו, הכרתי כך אנשים חדשים רבים והתחביב עצמו העסיק אותי במשך שעות ארוכות - הרבה לפני פלישת האינטרנט, ולא הרבה אחרי פלישת המחשב האישי אל ביתי ואל חיי. באמצעות חובבות הרדיו הכרתי כמה אנשים שגם השפיעו לא מעט על החיים שלי.

יש לי המון סיפורים וחוויות מתקופת חובבות הרדיו. רובם חביבים ומשעשעים, אבל חלקם גם קצת מטרידים. כמו בכל קהילה, ולמרות העובדה שלא לכל אחד הייתה נגישות לטכנולוגיה הזו, גם בקהילת חובבי הרדיו הישראלים היו טרולים (וגם פיראטים) - מבוגרים וצעירים - וכאלה שגם ידעו להתקשר הביתה ולהטריד, ולא הסתפקו בהצקות על הממסרים. יש משהו מאוד אינטימי בתחביב הזה ובשיחות הלילה שלו בין בנים, בנות, מבוגרים יותר וצעירים פחות. לא כולם יודעים להתנהג במצבים אינטימיים. בכל מקרה, למרות היתקלויות כאלה ואחרות, אני בסך הכל זוכרת את התחביב הזה בחיבה קלה. אפילו את המכשיר יש לי עדיין בבית, אם כי לא ניסיתי להדליק אותו די הרבה זמן.

כתבה ב"הארץ" מנסה לתאר את המצב הנוכחי של חובבות הרדיו בישראל. באופן דומה מדי לבכיינות של העיתונות הכתובה, גם כאן יושבת חבורה של אנשים מבוגרים ומייבבת על מותו של התחביב ועל הצורך בסיפוקים מיידיים של ה"צעירים של היום""

קודם כל, עצם העובדה שהכתב לא טרח לראיין ולו חובב רדיו צעיר אחד (ועדיין יש כאלה), גורמת לה להיות מוטה ומטעה-משהו. אבל זה לא חדש. גם בתחילת שנות ה-90 היו שני ממסרים בתל אביב - ממסר המבוגרים וממסר הצעירים. בממסר הצעירים היה שמח - היו שיחות, מריבות, חסימות, מיקסים (אל תשאלו) ותחרויות "למי יש הספק יותר גדול". חובבי הרדיו בממסר הצעירים פטפטו אל תוך הלילה, עד שהמכשירים שרפו להם את הידיים והספקים עלו באש. בממסר המבוגרים בעיקר ישבו מבוגרים שקיטרו על כך שהצעירים הורסים להם את התחביב ומזיינים את המוח עם השיחות הטיפשיות שלהם.

מה שהם שכחו לספר, המבוגרים האלה, זה שהיו בין הצעירים כמה חבר'ה שהיו מסורים באופן מוחלט לתחביב ולטיפוחו. אותם אנשים שטיפסו על הממסר המקולקל כדי לתקן אותו בעצמם, שעזרו אחד לשני לתחזק את התחביב ולתקן תקלות, ושפיתחו קהילה מיוחדת (וגיקית לגמרי) של אנשים שהיו גם חברים וגם חברים בענייני טכנולוגיה. חלק מהידע הטכני שלי בנושאי מחשבים (ואחר כך תקשורת מחשבים) הגיע מהאנשים האלה, חובבי הרדיו הצעירים. כן, ברור שהעובדה שאני בחורה עזרה במשהו - זהו תחביב שהיה ועדיין נשלט על ידי גברים כמעט באופן מוחלט. כמו גיימינג.

"חובבות הרדיו בכל העולם מצטמקת, אין ספק... הציבור בעולם נהיה עצלן יותר", מיילל בכתבה אחד החבר'ה. אבל מה עם העצלנות שלכם, חובבים מסורים ויקרים? אתר אגודת חובבי הרדיו בישראל יושב על איזה וורדפרס חצי מתורגם, לא מעודכן ולא מושקע. אין לכם נוכחות אינטרנטית כמעט בכלל. אני מוכנה לחתום שיש המון נערים ונערות שישמחו לשחק ברדיו ואלקטרוניקה, אם הם רק יידעו בכלל שהתחביב הזה קיים. עם כל הידע הטכני שיש בקרב קהל החובבים, כל המומחים למחשבים, אינטרנט וגם שיווק, הייתם יכולים בקלות להרים פרויקט שיזרים דם חדש לתחביב. ומה עם, אולי, ללחוץ קצת על משרד התקשורת לשנות את החקיקה כדי לעודד את חובבות הרדיו? חסר מה לעשות?

זה פשוט: הרבה יותר קל לשבת, להעלות זיכרונות, להתגאות בכך שתהיו האחרונים עם אמצעי תקשורת במלחמה גרעינית ובעיקר להאשים את הצעירים והנוער בכך שהתחביב גוסס ואולי כבר מת, הלכה למעשה. הרבה יותר קל להתלונן ולקטר, כמו שעשיתם גם כשהתחביב פרח, בשנות ה-90, ומאות צעירים היו חלק מהקהילה הזו בארץ. סביר מאוד להניח שכמה וכמה חבר'ה צעירים נטשו את התחביב גם בגלל הגישה המתנשאת והלא מקבלת שלכם. אני לא רוצה להכליל - גם בין חובבי הרדיו המבוגרים היו אנשים סימפטיים, אבל היה קו מאוד בולט של אי נחת מה"צעירים" והוא השפיע משמעותית על התחביב הזה.

האינטרנט לא חיסלה את חובבות הרדיו, כמו שהיא לא חיסלה את העיתונות. מה שגורם לכך שחובבות הרדיו דועכת, זו הגישה המיושנת, הבכיינות והנטייה להאשים אחרים. חובבות הרדיו בישראל מכניסה לעצמה אנטנות בעין במקום לחפש אפיקים חדשים. ועל זה נאמר: נקווה שלא באמת ייפול לכם הממסר.

נחזור כעת למציאות שלנו בשנת 2021.

את הפוסט הנ"ל מצאתי באמצעות "מכונת הזמן" האינטרנטית, Way Back Machine בכתובת:

https://web.archive.org/web/20180711194909/http://israblog.nana10.co.il/blogread.asp?blog=5460&blogcode=11082334

נשאלת השאלה, האין הכתבה מתארת את הדברים כהווייתם? למי מכם יש השגות? דעות אחרות?

הנכם מוזמנים לכתוב למערכת הביטאון ולהביע את דעתכם; לכתוב ולספר לנו על ניסיונכם ותוכניותיכם לשדרוג הציוד שלכם. מה אתם חושבים ניתן לעשות כדי שנהיה יותר מרוצים ומסופקים מתחביבנו המשותף?